

Co-funded by
the European Union

Проект 101085642 — SSEPRDS — ERASMUS-JMO-
2022-HEI-TCH-RSCH «Смарт-спеціалізація:
європейський досвід стратегії регіонального розвитку»

Erasmus+

Jean Monnet
Programme

Лекція

Розумна спеціалізація як інноваційний підхід до стратегічного планування регіонального розвитку

Лекторка: Олена БОРИСЯК,

кандидатка економічних наук,

старша викладачка кафедри транспорту і логістики

Західноукраїнського національного університету

Фінансується Європейським Союзом. Проте висловлені погляди та думки належать лише авторам(ів) і не обов'язково відображають погляди Європейського Союзу чи Європейського виконавчого агентства з питань освіти та культури (ЕАСЕА). Ні Європейський Союз, ні грантодавець не можуть нести за них відповідальність.

Co-funded by
the European Union

Проект 101085642 — SSEPRDS — ERASMUS-JMO-
2022-HEI-TCH-RSCH «Смарт-спеціалізація:
європейський досвід стратегії регіонального розвитку»

План

- 1. Розумна спеціалізація та інноваційний розвиток у Європейському Союзі.
- 2. Розумна спеціалізація Європейського Союзу: пріоритети стратегічного планування регіонального розвитку України.
- 3. Урбаністика у контексті смарт спеціалізації та інноваційного розвитку регіонів.
- 4. Європейський досвід стратегічного планування регіонального розвитку на засадах смарт спеціалізації.

Co-funded by
the European Union

Проект 101085642 — SSEPRDS — ERASMUS-JMO-
2022-HEI-TCH-RSCH «Смарт-спеціалізація:
європейський досвід стратегії регіонального розвитку»

Розумна спеціалізація та інноваційний розвиток у Європейському Союзі

- Смарт-спеціалізація – це підхід, розроблений Європейською Комісією в рамках ініціативи «Інноваційний союз». Підхід дозволяє ідентифікувати ті галузі економіки, які мають інноваційний потенціал та побудувати взаємовигідне партнерство для їх розвитку дозволяючи регіону посилити власну конкурентоспроможність.
- Особливість цієї політики полягає в тому, що влада спонукає та стимулює підприємців, науку та розробників краще співпрацювати з підприємствами для розкриття головних напрямів та/чи секторів спеціалізації регіону. Кластери є важливими в цій концепції і як головні «блоки» для будівництва такої спеціалізації, і як засоби впровадження цієї стратегії.
- Платформа Смарт спеціалізації – це своєрідний майданчик для країн та регіонів із впровадження місцевих підходів з виявлення стратегічних галузей для смарт спеціалізації.

Co-funded by
the European Union

Проект 101085642 — SSEPRDS — ERASMUS-JMO-
2022-HEI-TCH-RSCH «Смарт-спеціалізація:
європейський досвід стратегії регіонального розвитку»

Принципи Стратегії смарт-спеціалізації (Strategy of Smart Specialization - S3)

- Розумна спеціалізація – це місцевий підхід, що означає, що вона базується на активах і ресурсах, доступних регіонам і державам-членам, а також на їхніх конкретних соціально-економічних викликах з метою виявлення унікальних можливостей для розвитку та зростання.
- Держави-члени та регіони повинні підтримувати лише обмежену кількість чітко визначених пріоритетів для інвестицій, заснованих на знаннях, та/або кластерів. Спеціалізація означає зосередження на конкурентоспроможності та реалістичному потенціалі зростання, що підтримується критичною масою діяльності та підприємницьких ресурсів.
- Це має бути інклюзивний процес залучення зацікавлених сторін, зосереджений на «підприємницькому відкритті», що є інтерактивним процесом, у якому ринкові сили та приватний сектор відкривають та виробляють інформацію про нові види діяльності, а уряд оцінює результати та надає повноваження найбільш здібним акторам. реалізації цього потенціалу.
- Орієнтація на інновації, підтримуючи технологічні, а також практичні та соціальні інновації. Це дозволить кожному регіону та державі-члену формувати вибір політики відповідно до своїх унікальних соціально-економічних умов.

Co-funded by
the European Union

Проект 101085642 — SSEPRDS — ERASMUS-JMO-
2022-HEI-TCH-RSCH «Смарт-спеціалізація:
європейський досвід стратегії регіонального розвитку»

Впровадження смарт спеціалізації у Європейському Союзі

- 180 стратегій розроблено
- 222 регіонів зареєструвалися на Платформі Смарт спеціалізації
- 350 000 робочих місць створено
- 67+ млрд євро виділено

позитивний вплив на економічне зростання
та працевлаштування

концентрація ресурсів на обмеженій кількості
пріоритетів в області науки та інновації

Co-funded by
the European Union

Проект 101085642 — SSEPRDS — ERASMUS-JMO-
2022-HEI-TCH-RSCH «Смарт-спеціалізація:
європейський досвід стратегії регіонального розвитку»

Україна на платформі смарт спеціалізації Європейського Союзу

15 регіонів долучилися до платформи та активно використовують можливості для розвитку. Серед них зокрема: Львівська, Донецька, Луганська, Київська, Тернопільська, Черкаська, Чернігівська, Івано-Франківська, Харківська, Хмельницька, Кіровоградська, Вінницька, Полтавська, Рівненська та Закарпатська.

Co-funded by
the European Union

Проект 101085642 — SSEPRDS — ERASMUS-JMO-
2022-HEI-TCH-RSCH «Смарт-спеціалізація:
європейський досвід стратегії регіонального розвитку»

Донецька область	Креативні індустрії (кераміка) Машинобудування Інформаційні технології (горизонтальний пріоритет)
Луганська область	Хімія Агропромисловість
Львівська область	Біоекономіка Креативні індустрії
Рівненська область	Деревообробна та меблева промисловість Високотехнологічне органічне сільське господарство, ягідництво та садівництво Логістика; ІТ-сектор(горизонтальний пріоритет)

**Розумна спеціалізація
Європейського
Союзу: пріоритети
стратегічного
планування
регіонального
розвитку України**

Co-funded by
the European Union

Проект 101085642 — SSEPRDS — ERASMUS-JMO-
2022-HEI-TCH-RSCH «Смарт-спеціалізація:
європейський досвід стратегії регіонального розвитку»

Хмельницька область	Легка промисловість
	Харчова промисловість
	Машинобудування. Металообробка
Тернопільська область	Світлотехнічна галузь
	Молочна продукція
	Виробництво нішевої та органічної продукції
Київська область	Виробництво інноваційних харчових продуктів з вдосконаленими споживчими якостями (функціональна їжа)
	Інноваційна продукція для будівництва, дизайну та побуту
	Біоактивні речовини та фармацевтика для здоров'я людини
	Розроблення енергоефективних рішень на основі альтернативних джерел енергії (горизонтальний пріоритет)
Запорізька область	Туризм (потенційно)
	Агропромисловість (потенційно)
	Медична галузь (потенційно)
	Машинобудування (потенційно)

Розумна спеціалізація
Європейського
Союзу: пріоритети
стратегічного
планування
регіонального
розвитку України

Co-funded by
the European Union

Проект 101085642 — SSEPRDS — ERASMUS-JMO-
2022-HEI-TCH-RSCH «Смарт-спеціалізація:
європейський досвід стратегії регіонального розвитку»

Урбаністика та стратегічне планування регіонального розвитку

- Урбанізація в поєднанні з розвитком технологій призводить до зростання кількості замовлень, і, відповідно, поставок товарів у містах. За прогнозами аналітичної компанії Frost & Sullivan, до 2025 р. мінімум 500 млн. поставок товарів на день буде здійснюватися у містах. Приблизно 6,2 млрд. приватних автомобільних поїздок здійснюється щодня в містах, і прогнозується що до 2050 р. мешканець міста буде витратити близько 106 годин на рік у заторах, що в три рази більше, ніж сьогодні.

- Джерело: Воронина Р.М., Маргіта Н.О. Аналіз ключових факторів впливу на розвиток міської логістики. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. URL: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2016/17-2016/9.pdf>

Co-funded by
the European Union

Проект 101085642 — SSEPRDS — ERASMUS-JMO-
2022-HEI-TCH-RSCH «Смарт-спеціалізація:
європейський досвід стратегії регіонального розвитку»

Урбанізація

- (фр., від лат., міський) процес швидкого зростання старих і появи нових міст та підвищення їхньої ролі в економічному й культурному житті суспільства. Виявляється у зростанні міських поселень, концентрації населення в них, поширенні міського способу життя на всю мережу поселень

- **Контурбанізація:** теоретичні концепції та практичні заходи, направлені на обмеження урбанізаційних процесів.
- **Рурбанізація:** процес поширення міських форм і умов життя на сільську місцевість.
- **Субурбанізація:** процес зростання і розвитку приміської зони великих міст, в результаті чого формуються міські агломерації. Характеризується вищими темпами збільшення кількості жителів приміських поселень і міст-супутників порівняно з містами — центрами агломерацій.

Co-funded by
the European Union

Проект 101085642 — SSEPRDS — ERASMUS-JMO-
2022-HEI-TCH-RSCH «Смарт-спеціалізація:
європейський досвід стратегії регіонального розвитку»

Основні сфери смарт спеціалізації у Стратегії розвитку міста Києва (Україна) до 2035 р.

- інформаційно-комунікаційні технології;
- фармацевтика та медичні послуги;
- креативні індустрії.

Co-funded by
the European Union

Проект 101085642 — SSEPRDS — ERASMUS-JMO-
2022-HEI-TCH-RSCH «Смарт-спеціалізація:
європейський досвід стратегії регіонального розвитку»

<i>Країна, регіон</i>	<i>Галузі смарт- спеціалізації</i>	<i>Підстави для реалізації стратегії смарт- спеціалізації</i>	<i>Основні учасники, які здіяні у реалізації стратегії смарт- спеціалізації</i>	<i>Застосування основних принципів смарт-спеціалізації</i>
Бельгія: Фламандський регіон	Нанотехнології для здоров'я, біотехнології	—	– міжвузівський центр мікро- електроніки; – науково-дослідний інститут біотехнологій; – науково-дослідні групи в 5 університетах; – університетська лікарня «Gasthuisberg»	– диверсифікація науково- дослідних організацій сфери нано-електроніки; – високий рівень самоорганізації зацікавлених сторін; – підприємницьке відкриття.
	Хімія	В рамках реалізації загальної економічної політики Фландрії «Flanders in Action» – «Програма стратегічних досліджень»	– Фламандський інноваційний центр хімії для сталого розвитку (зелена хімія) (FISCH); – компанія Essencia – багатогалузева бізнес- структура, яка представляє інтереси 800 компаній, що займаються дослідженням у галузі науки про життя та хімічних наук; – VITO – незалежний науково-дослідний інститут з охорони навколишнього середовища, енергії і матеріалів.	– відповідність національним пріоритетам у вирішенні соціальних проблем «екологізації суспільства»; – підприємницьке відкриття; – широкі консультації з усіма зацікавленими учасниками; – уряд є посередником, а не ініціатором формування нових напрямів розвитку.

Європейський досвід
стратегічного
планування
регіонального
розвитку на засадах
смарт спеціалізації

Co-funded by
the European Union

Проект 101085642 — SSEPRDS — ERASMUS-JMO-
2022-HEI-TCH-RSCH «Смарт-спеціалізація:
європейський досвід стратегії регіонального розвитку»

<u>Нідерланди</u> Брейнпорт- Ейндговен	Наука про життя, біотехнології, біомедицина, фармацевтика, охорона здоров'я, зелені технології, транспорт та логістика, нано- електроніка, фотоніка, нові матеріали, хімія, креативна індустрія.	Стратегія єдиного і всеосяжного бачення майбутнього «Brainport 2020: Найкраща економіка і розумне суспільство».	– промисловий високотехнологічний центр, що охоплює місто Ейндговен і 20 навколишніх населених пунктів. Компанії: Philips, ASML, NXP, FEI, Osé (Canon), DAF Trucks, CCM, OTB Group Marel, Nunhems, Vanderlande Industries і VDL Group.	– ефективне застосування моделі triple helix; – висока наукоємність; – застосування податкових стимулів; – експортна орієнтація на ніші ринків з високою доданою вартістю; – значний вклад в створення глобальної доданої вартості; – уряд виконує роль стимулятора і координатора діяльності; – децентралізація
--	---	--	---	--

Європейський досвід
стратегічного
планування
регіонального
розвитку на засадах
смарт спеціалізації

Co-funded by
the European Union

Проект 101085642 — SSEPRDS — ERASMUS-JMO-
2022-HEI-TCH-RSCH «Смарт-спеціалізація:
європейський досвід стратегії регіонального розвитку»

Чехія: Південна Моравія	Наука про життя, біотехнології, біомедицина, фармацевтика охорона здоров'я	Регіональна інноваційна стратегія Південної Моравії	Інноваційний центр Південної Моравії	– ініціювання процесу змін «знизу-вгору»; – мобілізація всіх зацікавлених сторін для досягнення консенсусу щодо обраних напрямів спеціалізації
-------------------------------	--	---	---	--

**Європейський досвід
стратегічного
планування
регіонального
розвитку на засадах
смарт спеціалізації**

Co-funded by
the European Union

Проект 101085642 — SSEPRDS — ERASMUS-JMO-
2022-HEI-TCH-RSCH «Смарт-спеціалізація:
європейський досвід стратегії регіонального розвитку»

№	Латвія	Литва	Естонія
1	ІКТ	ІКТ (технології з розробки передового е-контенту та інформаційна інтероперабельність)	ІКТ
2	Біотехнології, медичні технології, біофармація	Технології з використання штучного інтелекту для особистого та суспільного здоров'я Біотехнології та біофармація Передовий медичний інжиніринг для ранньої діагностики та лікування	Технології для здоров'я та послуги у сфері охорони здоров'я Хімічна продукція
3	Передові матеріали, системи технологій та інжинірингу	Нові виробничі процеси, матеріали та технології	Машинобудування Інноваційне будівництво (дерев'яні будинки), обробка деревини
4	Смарт енергія	Енергоефективність та стале навколишнє середовище	
5	Економіка заснована на знаннях	Безпечні та функціональні продукти харчування, агроінновацій	Функціональні продукти харчування
6	-	Транспорт та логістика	Логістика
7	-	Інклюзивне та креативне суспільство	-

Європейський досвід
стратегічного
планування
регіонального
розвитку на засадах
смарт спеціалізації

Co-funded by
the European Union

Проект 101085642 — SSEPRDS — ERASMUS-JMO-
2022-HEI-TCH-RSCH «Смарт-спеціалізація:
європейський досвід стратегії регіонального розвитку»

Дякую за увагу!
